

ABONAMENTUL :

Anul 70 Lei = 140 Cor.

Anul 86 Lei = 72 Cor.

Anul 18 Lei = 36 Cor.

După mai număr a de

25 bani sau 50 Bl.

Adresa p. oraș și in-

terurban Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
ȘI ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi numărul 1 a.
INSERȚIUNILE
se primesc la administrație
și se taxează după tară.
MANUSCRIPTELE NU SE
ÎNAPUIAZĂ.

După ocuparea Budapestei.

Suntem stăpâni Budapestei pe care am cucerit-o cu mari jertfe de sânge și după multe grele. Trufia ungurească a fost lovită în partea ei cea mai sensibilă și dacă unguirilor prin părțile acestea le pare rău de succesele noastre, noi știm că unguirii din Ungaria în Bela Kun se bucură că i-am scăpat de atrocitățile unui regim care-i adusesse la deszădă. Căci tot mai sperau unguirii de aici, că revoluția se va întinde, și chiar făcuseră pregătiri pentru cazul când trupele roșii aveau să sosească, după cum le spuneau emisarii lor, care întrețineau un curent vădit ostil românilor. Astăzi emisarii au amuțit și multele suspente au dispărut, ascunzându-se în cei patru pereți sau căutându-și aiurea în culcuș.

Din toate frământările acestea, un singur lucru vrem să-l lămurim. Ce vor unguirii din cuprinsul României Mari? După atitudinea lor după acțiunile lor ascunse, dar care au fost descoperite la timp — între altele vom afla cele 130 arme găsite la funcționarii încă unguiri din Pecica, care pregăteau primirea bolșevicilor — ei vor nici mai mult, nici mai puțin decât să reintroneze vechea Ungarie cu tot cortegiul ei de asuprirea naționalităților. Ca să-și ajungă scopul, se făceau că nu știu ce urmărește Bela Kun și pe sub pseudonimul ajutorului său puteau mai bine. Iși ziceau că mai bine să sufere toate ororile unei dictaturi bolșevice, decât să-și vadă în liniște de treburile lor. Iși puteau permite luxul acesta fiindcă nu cunoșteau încă dulceața lui domnu Samuelly și nici unul din ai lor nu erau spânzurați de autoritățile noastre.

Felul nostru civilizată de a ne purta cu ei, directivele de umanitate ce veneau de la Consiliul Dirigent, amabilitatea autorităților noastre, ei au interpretat-o ca o slăbiciune a noastră, ca un semn de nepuință, ca o înclăngere morală a noastră.

Și din punctul acesta de vedere vom spune verde că am greșit. Orice toleranță își are și ea marginile ei. Tolerăm totul până la sfidarea și unguirii au început să sfideze.

De aceea se pune acum în discuție o altă latură a problemei. Suntem prin esența noastră un stat național și într'un stat național, există o limbă națională pe care o întrebăm oficialitatea. Autoritățile, care au cam cochetat până acum, au datoria impenabilă să introducă limba românească, obligator, pentru toți cei ce sunt cetățenii României Mari. Să facă așa cum au făcut frații noștri basarabeni, care au rupt brusc cu rușeasca birocratică, introducând limba românească. Și nu s'a produs nici o sguduire. Ba dimpotrivă, au răsărit ca din pământ cei mai talentați ruși care vorbeau o moldovenească de toată frumusețea. Așa și aici. Limba oficială trebuie să fie cunoscută de cei care vin în contact cu autoritățile noastre, care ar fi trebuit să ia ele singure această inițiativă. Pe când de fapt, s'au luat măsuri de la un județ la altul care se contraziceau, care erau expresia morală a unui, dar care în realitate produceau confuzie în populație, căci se isbea de măsuri contradictorii. Ungurii sunt popor deprins să asculte de autoritate, singura care le împune.

Trebuie deci să ne deprindem a-i cunoaște și să lucrăm în consecință. Cine vrea să fie cetățean al României, să lucreze ca un bun cetățean, cine nu să plece, iar cei care vor să stea ca străini în țara noastră, trebuie

să se supună legilor țării. Mișcări anarhice, încurajări venite de aiurea, nu le vom tolera și nu credem să se găsească cineva care să se facă apostolul agitațiilor. Umanitate și toleranță, atâta timp cât te porți cuviincios; de îndată însă ce treci limitele îngăduite vin restricțiile necesare.

Revenind acum la ocuparea Budapestei de către trupele noastre, nu ne putem ascunde satisfacția și bucuria ce o simțim în sufletele noastre. Armata noastră și-a făcut mai mult decât datoria. A rezolvat un proces de o mie de ani și s'a dus să pună ordinea acolo unde până mai eri stăpînea anarhia. Credem că Ungaria împreună cu Budapesta vor fi ocupate de vitezele noastre trupe atâta vreme până ce se va putea relua o viață normală. Un an, doi, trei, de va fi nevoie și mai mult, ne vom impune acest sacrificiu așa de necesar totuși. Vom arăta unguirilor că știm să restabilim ordinea și să contribuim astiel la dezvoltarea progresului omenirii, întrerupt brusc prin războiul mondial.

Un an, doi, trei, atâta cât va fi nevoie, vor avea ocazia să vadă șovinistii unguiri, și mai ales cei din Budapesta că „armata română păduchioasă, zdrențuită, calică, sălbatică” și mai știu eu ce calificative născociu presa și bărbații lor politici, nu-și merita dreptul ce i-l aruncau în ura lor față de tot ce e român. Vor avea acum prilejul să se convingă că au greșit și cât de mult au greșit, și dacă în vinele lor curge o picătură de cavalerism, e datoria lor să facă mea culpa și să-și ridice căciula până la pământ în fața celui din urmă soldat, care reprezintă o conștiință vie, puternică și o forță morală pe care nu au avut de unde o învăța cei care s'au închis ermetic în carapacea lor șovinistă.

O întîmpinare a dlui dr. A. Frâncu.

La articolul nostru cu privire la „Un incident în Marele Sfat” și în care se spunea că d. dr. Amos Frâncu nu a putut fi ales în M. S., după părerea noastră din cauza lipsei de concordanță ivită la un moment dat și hotărîtor pentru destinele românilor între acțiunea Consiliului de la Cluj și aceia a adevăratului Consiliu Național de la Arad, d. dr. Amos Frâncu, ne telegrafiază următoarele:

»Senatul național din Ardeal s'a constituit de la început ca atare și expressis verbis ca secție supusă Consiliului Național din Arad, ținând cont de necesitățile politice și mai ales militare. Comandantul legiunilor prin ordin de zi publicat s'a declarat subordonat comandamentului din Arad.

dr. Frâncu.

Ne bucură declarațiunile dlui dr. Frâncu, care recunoaște că adevăratul consiliu, reprezentant al tuturor românilor, era acel din Arad nu consiliul național din Cluj, care dacă ar fi putut avea o clipă velleități, s'a convins însă destul de repede de necesitățile realității.

Gestul dlui dr. Frâncu îl onorează, și declarația ce ne trimite exprimă adevăratele sale intenții care din nefericire, au putut avea la timpul lor, când s'au produs, o interpretare care îl pune într'o situație, recunoaștem, destul de delicată.

Cum am intrat în Budapesta.

— Ce ne spune d. general Rusescu. Ce pretindea noul guvern ungar? —

D. general Rusescu, comandantul brigăzii 4 de cavalerie, a trecut eri 6 August prin gara Arad, spre București.

D. general Rusescu, care venea de drept din Budapesta a dat pentru »Românul» următoarele informațiuni interesante despre intrarea armatei române în Budapesta.

Dintre trupele române, cari încunjurașeră Budapesta, prima unitate, care și-a făcut intrarea în oraș, la 3 August, a fost brigada 4 de cavalerie, de sub comanda dlui general Rusescu.

Înainte de-a intra în Budapesta această brigadă, o delegație maghiară a guvernului Peidl, a cerut ca armata română să nu intre în Budapesta.

Generalul comandant a răspuns, că la cea mai mică rezistență, va bombarda capitala.

La orele 4 și 30 minute, unitățile brigăzii 4 roșiori, de-alungul străzii „Üllői” au pătruns în centrul Budapestei.

În 4 August la ora 11 și jumătate, a intrat infanteria română, în frunte cu divizia 1 vânători.

După aceștia au urmat alte divizii de infanterie, dimpreună cu divizia 2 cavalerie.

La orele 6 d. a. trupele au defilat în fața dlui general Mărdărescu, pe bulevardul Andrassy.

După ce d. general Rusescu intrase cu trupele sale în Budapesta, guvernul maghiar, prin președintele său, d. Peidl, l-a invitat pe d. general Rusescu, la un consiliu de miniștri.

D. general și-a așezat întâi trupele în poziție de atac, apoi s'a dus cu automobilul la consiliul de miniștri.

Aici, guvernul socialist i-a cerut din nou ca trupele române să părăsească Budapesta.

D. general însă, conform ordinului ce avea a refuzat categoric să mai stea de vorbă asupra acestei chestiuni și a cerut ca imediat să i se pună la dispoziție pentru trupele sale cazarmele.

Guvernul maghiar, s-a supus, puindu-i la dispoziție cazarma Jozsef și altele.

La intrarea trupelor române, un imens public asista pe străzi și arunca flori în calea oștirii care i-a adus libertatea.

D. general Rusescu ne mai spune, că la 3 August a fost dezarmat complet întreg corpul 1 din armata roșie la Cegléd. Armele au fost depuse în fața brigăzii 4 roșiori. S'au capturat artilerie, enorme cantități de muniție și altele.

Comandantul Budapestei și împrejurimilor a fost numit d. general Holban.

Ratificarea tratatului de pace cu America.

New-York 6. Ratificarea tratatului de pace cu America va avea loc abia în luna Octombrie. În prezent președintele Wilson continuă convorbirile cu senatorii americani.

Sedințele Marelui Sfat Național.

Votarea legii electorale.

— 4 August. —

Sedința se deschide la orele 5 jum.

Se citește adresa socialistilor democrați prin care declară că fiind insultați de d. Suciș și neluându-se în seamă cererile lor nu mai iau parte la ședințele Marelui Sfat. O altă adresă anunță demisia din C. D. a dlor Jamanca și Flueraș.

D. I. Maniu declară că nu s'a adus nici din partea dlui Suciș nici de ceilalți insulte și M. S. N. n'a brutalizat pe nimeni, respectând totdeauna libertatea cuvântului. S'au luat dispoziții ca acest incident provocat de membrii M. S. N. să nu se mai repete, deci dnii socialdemocrați au primit satisfacție deplină.

Incidentul s'a produs din cauza atitudinii social-democraților când a fost aclamat M. S. Regele, înfăptuitorul unirii noastre. La noi este adânc înrădăcinată ideea monarhică. Regle nostru merită respectul și recunoștința noastră eternă. M. S. N. a dat expresie legitimă sentimentelor națiunii întregi. Ei pot lua parte la ședințele M. S. N. Totodată doi membrii își dau demisia din cauza legii electorale. C. D. crede că greșesc acei cari se grăbesc să precipiteze lucrurile.

Dsa citește apoi o telegramă a Marelui Cartier, în care se anunță zdrobirea trupelor maghiare bolșeviste. D. A. Bârsean propune să se trimită o telegramă de felicitare Comand. armatei. (Ovații.)

Se ia în discuție legea electorală. La art. 2 unde iau cuvântul mai mulți membri, d. Suciș șef de resort dă unele lămuriri și spune că sunt de prisos amendamente, cerând să se aducă modificări secundare care se primesc.

Se decide că soldații nu vor putea vota. Numai cei în concediu vor putea să-și exprime votul.

Privitor la alegerea magistraților s'a decis că ei pot fi aleși în alt cerc decât acela în care își exercită profesiunea.

Venind în discuție dacă învățătorii pot fi aleși,

D. O. Ghibu arată foloasele și pagubele aduse de eligibilitatea profesorilor și învățătorilor.

Insistă asupra faptului dacă profesorul deputat trebuie să-și dea demisia sau să-și ia concediu. Profesorul poate aduce o notă de idealism în parlament, dar sunt mai mari pagubele cari le-ar aduce acest fapt, luând în considerare situația școlară a noastră rămasă după regimul unguresc. Toate puterile ne trebuie în serviciul cauzei școlare. Deci nu putem să-i alegem deputați, căci vom lipsi școala de ei. Ei intrați în politică nu se mai întorc la școală. La școală este nevoie mult mai mare de ei. Nu parlamentele regenerează popoarele, ci școalele. Deci voind a pune temelii solide țării să ferim profesorii și învățătorii de politică. Propune a se primi proiectul de lege așa cum a fost în original fără amendamente.

D. I. Mateiu spune că propunerea făcută de dânsul este dorința tuturor profesorilor și învățătorilor din Ardeal. Corpul didactic dorește a fi reprezentat la Constituanta unde își are drepturile sale pe baza tradițiilor. Crede că vor putea contribui și ei la fericirea țării. Existând în vechiul regat acest drept nu putem admite în România-Mare excepții teritoriale. În cazul că această propunere nu s'ar primi, propune ca aceasta moțiune să se prezinte de către sfat Constituantei. El crede că profesorul ar contribui în mod folositor la aducerea unor legi bune.

Crede că nu vor lăsa să se scrie în istoria acestor zile că Ardealul a refuzat această onoare profesorilor (aplauze).

D. Vasiescu (țărăn din Lipova) regretă că învățătorii și profesorii voiesc a părăsi catedrele. Mai bine să stea ca învățător la copii, decât să intre în parlament. Este de părere ca învățătorii să-și dea abdicarea înainte de candidare cu 6 luni sau chiar un an.

Sedința se ridică la orele 8 și jumătate.

— 5 August. —

Sedința se deschide la ora 10 fără un sfert. Se dă citire procesului verbal al ședinței precedente.

D. Silviu Dragomir, secretar dă citire unei telegrame a „Comitetului femeilor române” din Iași, prin care își exprimă încrederea că Marele Sfat va recunoaște votul femeilor.

La ordinea zilei continuarea discuției asupra eligibilității profesorilor.

D. Precup Profesorii sunt reprezentanți aici prin 14 profesori, iar învățătorii sunt reprezentați prin 16. Aceasta înseamnă că la Alba-Iulia s'a recunoscut necesitatea de a lua parte și corpul didactic la viața politică. De ce să fie excluși astăzi? Puțina politică ce s'a făcut aici la noi au făcut-o preoții și învățătorii. Mă gândesc la activitatea parlamentară a profesorului Goldiș.

D. C. Bucșan, raportor. — Învățământul l'a pierdut pentru totdeauna.

D. Precup. Cred că între profesorii noștri se vor găsi oameni care să lase dăre în viața parlamentară, cum au lăsat în România un Cuza, Iorga sau Titu Maiorescu. Vă rog în numele profesoriei ca să fie și această clasă admisă de a fi aleasă în parlament.

D. dr. N. Bălan. În vechiul regat există un număr suficient de profesori și învățători, pe când la noi suntem la începutul vieții culturale, când nu avem destule forțe cu care să complectăm golurile. De unde să mai dăm și parlamentului? Profesorimea a făcut în trecut politică, dar nu politică militantă cum vor trebui să facă de aici înainte. Atât eu cât și ceilalți colegi ai noștri, am făcut politică culturală, pe care trebuie să o facem și în viitor.

D. Aurel Vlad spune că după cum nu se pot alege salariații statului ca magistrații, inginerii etc., tot așa nu se pot alege nici profesorii. Între una și alta este incompatibilitate. Ei nu pot fi aleși în Cameră și Senat fără ca să-și dea demisia.

Mai vorbesc dnii Banciu Axente, Pr. Pap și Pavel Dârlea.

D. I. Suciș cere ca să se pună capăt discuției. Proiectul n-a fost împotriva profesorilor și învățătorilor. Noi vrem să ducem în viața politică a României Mari o nouă orientare: deputații să fie cât se poate de liberi, independenți în viața parlamentară. Propune votarea.

Se cere închiderea discuției.

Dl. Iuliu Maniu. Chestiunea aceasta a felului cum să fie reprezentat poporul în parlament, este o chestiune importantă acum când avem dreptul de a delibera asupra problemelor noastre. Imi permit de a ruga M. S. de a nu se închide discuția.

Se dă cuvântul în continuare dlui

Onisifor Ghibu, care combate ideea susținută de a se alege învățătorii în parlament, cel puțin acum, la început, până se va forma numărul necesar de învățători de cari avem o așa de mare nevoie.

6 August.

Marele Sfat Național în ședința sa de azi a încheiat debaterile amănunțite asupra proiectului reformei electorale, pe care l-a primit în întregime.

În decursul debaterilor au fost discuții aprinse în chestiunea alor 12 paragrafi în chestiunea eligibilității învățătorilor și profesorilor, aducându-se și un proiect complementar, în sensul ca învățătorilor și profesorilor să li se dea voie să poată fi aleși, și fără să-și dea demisia din învățământ.

Marele Sfat a votat contra acestui proiect. Proiectul de reformă electorală a fost primit cu foarte mici schimbări.

Contra vieții scumpe în Italia.

Roma 6. — Avânți anunță că la Fiamignano, lângă Aquila populația exasperată pe autoritățile municipale care au sporit taxele pe alimente, au luat primăria cu asalt.

Trupele intervenind au făcut uz de arme. Trei morți, mulți răniți.

Banchetul din Sibiu în onoarea dlui Brătianu.

— Toasturile dlor Maniu și Brătianu.

Sibiu 6. Marți seara a avut loc în sală „Unicam” un banchet aranjat în onoarea dlui Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri.

Iau parte toți șefii de resorturi, secretari generali, d. Inuleț, ministrul Basarabiei și mare număr din membrii Marelui Sfat.

Seria toasturilor o deschide d. Iuliu Maniu care începe prin a face o privire asupra trecutului, anunțând că acum un an situația noastră, a românilor, era cum nu se poate mai rea.

Cea mai mare parte a oamenilor noștri de fapt, erau vîrșiți în temnițele ungurești. Timp ce floarea românismului din Ardeal, Bucovina, era silită să-și verse sângele pe tătea fronturi, servind interesele străine.

Vechiul regat însuși, se afla în mare parte sub ocupațiune străină.

Din grația bunului Dumnezeu, ne este dat însă acum, să sărbătorim clipa istorică în care președintele consiliului de miniștri din București, se poate afla în mijlocul nostru fiind în același timp în lăuntrul hotarelor țării.

Trăim timpurile, când dăm lovitură urmă dușmanului nostru neîmpăcat, — și am ajuns să putem face aceasta, să mîhnim în primul rând bunului Dumnezeu, apoi dlui prim ministru Brătianu, care înțelege sufletul neamului nostru, a putut fi cel mai bun sfetnic al coroanei.

Îi suntem adânc recunoscători M. S. Regelui, că a dat ascultare deplină glasului minilor noastre.

Trăiască M. S. Regele!

Au mai tostat dnii Andrei Bârseanu, pîiscopii Demetriu Radu, Miron Cristea și țărînul arădan d. Uroș Pătean.

Toastul dlui Brătianu.

D. Brătianu luând cuvântul face multe constatări istorice din trecut mai îndepărtat, spunând, că numai acela poate servi cu adevărat interesele statului și al poporului care în acțiunile mari ce s'ar impune își îndrumază faptele nu după cum îl taie capul ci după cea mai bună conștiință a întreg poporului.

La începutul războiului, spune d. Brătianu, spre sfârșitul lunii Septembrie anul 1914 am încheiat cu Rusia un tratat, înțelesul căruia, ni se recunoșteau revendicările asupra tuturor ținuturilor românești din fosta Austro-Ungarie, dacă vom rămîne în neutralitate.

Doi ani am tăcut, fiindcă o credeam de datoriu mea.

Dela tatăl meu am învățat, că înacțiunea este începutul demoralizării și am înțeles că era o imposibilitate, ca România să nu-și rostască cu energie și cu greutate la tărâtoare cuvântul în acest războiu.

Greutate nu am întâmpinat decât în mai în cunoașterea momentului potrivit pentru a ne avînta cu un rost decisiv în conflictul mondial, pentruca să obținem rezultatul ce-l doream.

În socotelile noastre nu ne-am înșelat pentrucă rezultatul obținut este mai mare decât pierderile îndurate, și pot afirma chiar fără exagerare, că în desfășurarea evenimentelor mondiale am avut un rol decisiv.

Ca să ajungem mai curînd la împlinirea idealului nostru, s'a pus ca o piedecă uriasă catastrofa din Rusia, care din aliata ce ne fost devenise pentru noi o primejdie. Dar prin alipirea Basarabiei și ocrotirea ei la timp contra bolșevismului, și pagubele cauzate de Rusia, le putem considera ca și răscumparate.

D. Brătianu își încheie toastul cu cuvintele:

Am nestrămütata credința, că precum a fost lipsită România de prevedință în timpurile cele mai critice, va fi ocrotită și în viitor de zdruncinări și își va împlini cu demnitate misiunea istorică în Europa răsăriteană. (Aplauze).

Ag. Dacia

Unde sunt clopotele?

Eri trebuiau să se tragă clopotele în bisericile din Arad, ca să vestească tuturor vestea intrării trupelor noastre în Budapesta, căci ziua de ieri a însemnat una din cele mai așteptate zile în viața noastră.

Am așteptat ceasul hotărât, când clopotele în limba lor aveau să cânte imnul de bucurie și să-l răspândească în dulci sunete argintii pretutindeni.

Am așteptat, și la ceasul hotărât am auzit un bief clopot care suna la catedrală, suna singur, izolat, suna însă așa de frumos și așa de plin de mângâiere, căci nu se mai simțea singur și izolat.

A fost așa, pentru că bisericile noastre nu mai au clopote, căci clopotele le-au dat jos ungarii și au făcut tunuri din ele, cu care voiau să ne zdrobească.

Ne-au furat și ne-au jefuit cum au vrut ungurii, atingându-se de cele sfinte. Ca lovitura să fie mai adânc simțită și rana mai sângerândă, au început prin a ne lua clopotele dela biserici, lăsând numai câte unul ici-colo, în bătaie de joc, căci de bisericile lor nu s'au atins.

Ne gândim ce trebuie să fie la sate unde n'au mai rămas clopote deloc și ce păreri de rău trebuie să fi avut sătenii noștri că n'au putut auzi vestindu-se din turnul clopotnițelor ceasul bucuriei!

Ne gândim și propunem ca să se înapoieze de urgență clopotele, luându-se de acolo unde sunt prea multe și de care nu s'a atins nimeni. Până atunci însă e nevoie ca sunarea să fie auzită, și deci să se tragă clopotele în toate bisericile ungurești, să se tragă ziua întreagă ca să le intre și-n urechile ungurilor vestea, că Budapesta a fost ocupată de trupele noastre.

Lipsa de hârtie și ziarele ungurești.

Ne-am plâns de atâtea ori că din cauza lipsei de hârtie și a dificultăților de tot felul, suntem nevoiți să apărăm în format redus, neputându-ne ocupa de toate problemele ce sunt la ordinea zilei.

Ne-a fost dat chiar să auzim din gura unui funcționar că „ar fi mai bine să se sisteze toate gazetele” pentru a avea dsa hârtie suficientă în care să-și etaleze proza-i simandicoasă.

Noi suntem de altă părere, și credem că în momentele când un popor are nevoie de cât mai multă cultură, a o împedeca e să comiți o crimă.

Dar ceiace ne miră e că pe fiecare zi aproape, apare câte un nou ziar unguresc. Eri a apărut încă două ziare ungurești în Arad. De unde hârtie, ne întrebăm, când ziarele românești și institutele de tipografie nu au hârtia necesară?

Trebue să reducem hrana intelectuală a românilor pentru a face plăcerea fiecărui ungur căruia-i trăsnește prin minte să scoată un ziar?

Credem că nu, după cum socotim de datoria noastră că nu se mai poate lăsa să se strecoare ghiimpii ungurești ascunși în fraze cu multe înțelesuri.

Iată ce-am vrea să știm.

Nouii miniștri în locul dlor Jumanca și Flueraș.

Sibiu 7. D. Jumanca șeful resortului afacerilor sociale, și d. Flueraș, șeful resortului industriei, în urma retragerii din Marele Stat și C. D. au fost înlocuiți în mod provizor.

C. D. R. a însărcinat cu conducerea afacerilor sociale pe d. Em. Hațieganu, șeful resortului codificării, iar în locul dlui Flueraș, a fost denumit d. dr Aurel Vlad, șeful resortului finanțelor, dar conducerea de fapt a resortului industriei o are d. secretar de stat, Munteanu. (Ag. Dacia).

INFORMAȚII.

D. Jumanca își ia adio dela funcționari.

Sibiu 7. — Înainte de a pleca dela resortul ocrotirilor sociale, d. Jumanca a adunat pe toți subalternii săi mulțumindu-le pentru concursul ce i-a dat cât au lucrat împreună, exprimându-și dorința ca și pe viitor să se intereseze în deaproape de interesele muncitorimii.

D. Flueraș va călători în Elveția, unde va lua parte, ca reprezentant partidului social român, la congresul internațional din Lucerna.

D. Jumanca va călători în Bănat, unde va studia cu deosebire, situațiunea muncitorimii din Reșița. (Ag. Dacia).

Regele Ferdinand va adresa un manifest către poporul Ungariei, aducându-i la cunoștință, că armata română trecând Tisa, nu a făcut-o cu gând de cuceriri, ci numai pentru a restabili ordinea, și a da astfel puțință maghiarilor, să-și institue în parlament pe adevărații conducători și să-și organizeze țara.

Primum dela comenduirea pieței: Toate localurile publice, cafenelele, cabareuri etc., se închid la orele 12 noaptea.

Circulația pe străzi este permisă până la ora 1 noaptea.

Toate ordonanțele date cu privire la circulațiunea pe străzi, rămân în vigoare după această oră.

— D. Cezar Petrescu, despre care „Românul” s'a ocupat în articolul „Moralizatorii Bucovinei” nu mai face parte din direcția ziarului „Bucovina”.

Nr. 109 din numitul ziar ne face cunoscut aceasta.

— La nord de Krivolak, în Macedonia, șoseaua care era inundată odinioară de râul Vardar și impracticabilă a fost lăsată în părăsire în timpul războiului și generalul Mackensen a ordonat să se sape un tunel care a adus mari servicii atunci și acum în timp de pace.

Grație acestui tunel crucea roșie americană poate să aprovizioneze cu ușurință populația.

La intrarea tunelului e o cruce de fier colosală cu o inscripție în litere monumentale: „Împăratul Wilhelm II rege al Prusiei și împărat german a ordonat trupelor sale să construiască acest tunel 1916”. Alături de această inscripție se poate ceti azi: „Generalul Franchet D'Esperey, comandantul armatelor aliate din Orient a dat ordin trupelor sale să alunge pe germani prin acest tunel 1918.”

Reamintim că Sâmbătă 9 August la orele 8 jumătate seara va avea loc în palatul cultural din Arad concertul dat de baritonul Teodorescu, cu concursul sopranei dna maior Nina Botez.

Dela acest concert nu trebue să lipsească nici un amator de muzică.

x Se caută o femeie cinstită singuratică pentru cină și curățit. A r a d, str. Fabian László 5-6. Vu 280

Ziarele românești din vechiul regat se găsesc de vânzare la depozitul de ziare Bauer Gyula lângă biserica catolică str. Andrassy.

Bibliografie. Ideea europeană, informator săptămânal al curentelor de idei din țară și străinătate Nr. 7 cu următorul sumar: Naționalism sau umanitarism? Socialismul nostru. Revoluția germană lichidează... Leontopolis de Aug. Strindberg. Însemnări. Revista săptămânei. Note și Recensii etc. 50 bani.

Sburătorul Nr. 16 cu următorul sumar: E. Lovinescu Doi pamfletari: N. Iorga și T. Arghezi. Elena Farago La poarta grădinii cu gardul de zid. Hortensia Papadat Bengescu. Agonie. D. Nanu Reflexuri de amurg. Victor Eftiriu Iunie. I. C. Vissarion Minciună grecească. H. Sanielevici Amicul meu

Tiam. Bobo Madiagni. Alexandru T. Stamatiad Simfonia Toamnei. Cronică recenzii etc.

Monitorul Sindicatului întreprinzătorilor de lucrări publice și particulare No 2-3 d n 1 August conține:

Partea oficială: Intemeerea Băncii Sindicatului întreprinzătorilor de lucrări publice și particulare. — Jurnalul Consiliului de miniștri asupra despăgubirilor de război — Avis important. — Avansuri de despăgubiri de război. — Prețurile la materiale, fixate de Comisiunea specială a Sindicatului. — Înștiințare pentru dnii membrii ai Sindicatului. — Lucrările dela Mărăști. — Lichidarea antepriizelor de lucrări publice. — Din practica construcției. — Dela Academia Română. — O întrebare și o propunere. — Observațiuni asupra Condițiilor generale pentru întreprinderi de lucrări publice. — Știri diverse. — Licitațiuni. — Rezultate de licitațiuni. — Lista membrilor admiși în Sindicatul întreprinzătorilor de lucrări publice și particulare.

D. Iorga despre Marele Stat.

D. N. Iorga publică un articol despre Marele Stat în care spune următoarele asupra cooptărilor de noi membri:

Dar în Sfatul Național se vor face și schimbări de persoane, înlăturări de membri deveniți funcționari și cooptări de persoane nouă.

Dorim ca duhul înțelepciunii, și nu șoaptele de Satană ale intrigii să hotărască. Pentru că noi știm ce se uneltește acolo: ce scrie la condicuța guvernanților de aici și ce se notează în carnetul celorlalți, cari își au agenții, vechi vulpoi, unii peste măsură de idealisti și intelectuali, pe cari îi cunoaștem de mult.

Am crede încă un lucru: că, dacă la început acest Sfat revoluționar, neștiindu-se ce atitudine vor lua alte națiuni, a fost format numai din români, aceasta nu se mai poate menține azi. Adăugirea de membri sași e o absolută necesitate și, dacă ar fi între unguri elemente de credință, atât mai bine.

Se întorc captivii bolșevicilor.

Siplonul care a sosit ieri în gara Arad, a adus din Budapesta 58 de țărani români, din județul Arad, din comunele Nădab, Cinteiu, Budești etc. Acești nevinovați țărani au fost târâți de armata roșie în retragerea ei, tocmai în zilele de Paști. Ei fac parte din cei 160 de români, dintre cari 4 s'au reîntors acum o lună, iar doi acum 2 săptămâni.

Bieții oameni ne-au spus, că au fost duși la Mezötur, de aici la Csot, dincolo de Dunăre, lângă orașul Pápa. Aici au fost predați unui moșier, care îi întrebuința la lucrul câmpului, dar se purta cu ei neomenos.

După patru săptămâni au fost transportați la Tatabánia, unde au lucrat și au suferit aceleași zile amare.

Auzind acum 7 zile, că armatele române se apropie de Budapesta, printr'o deputațiune trimisă în capitală, au cerut să fie eliberați. Cererea le-a fost împlinită și au fost cu toți eliberați din Tatabánia.

În ziua plecării era însă aproape să fie executați.

Totodată ei ne-au adus știrea, că d. protopop din Chereluș, Târziu, trăește și cât de curând se va reîntoarce acasă.

Cetiți în pg. IV. sosirea în Arad a AA. LL. principesa Maria și Principele Nicolae, telegrame etc.

Unde se stabilesc fiii lui Wilhelm II.

Madrid 6. — După ziarul „Accion” unul din fiii lui Wilhelm II intenționează să se stabilească la Vitorio unde și-a închiriat un castel mobilat.

Sosirea în Arad a AA. LL. regale principele Nicolae și principesa Maria.

Ieri la orele 4 d. am. a sosit în Arad Simplonul, cu care se întorceau dela Paris AA. LL. Regale principesa Maria și principele Nicolae.

Pe peronul gării se aflau toate autoritățile militare, civile și bisericești, reuniunea femeilor române, și un foarte numeros public.

La scoborirea din vagon a Alteței Sale Principelui Nicolae, publicul a izbucnit în nesfârșite urale. O companie de onoare a dat onorurile militare. Alteța Sa după ce a trecut în revistă trupa, a fost salutat de d. primar dr. I. Robu, care a prezentat Alteței Sale pe reprezentanții autorităților civile și bisericești.

D. subprefect Mladin în numele prefecturii a salutat pe AA. LL. urindu-le binevenire iar d. dr. Ciuhandu în numele bisericii.

Ajungând la grupul doamnelor și dsoarelor, dna loct. Goga a prezentat Alteței Sale un foarte frumos buchet de flori în numele soțiilor ofițerilor din Arad.

Alteța Sa s'a întreținut apoi cu cei prezenți interesându-se de suferințele ce le-au îndurat românii din aceste ținuturi și în special cei din județul Arad.

Un grup de doamne și dsoare a trecut în fața vagonului în care se afla A. S. principesa Maria.

Dsoara dr. Ispravnic a prezentat Alteței Sale un buchet de flori în numele femeilor române, iar fetița dlui profesor dr. Lazar Iacob, Zoe, a predat Alteței Sale un buchet de flori în numele copiilor români din Arad.

Principesa Maria s'a întreținut cu dr. I. Robu primarul orașului, dr. Ciuhandu, dr. T. Pop și dnele Mladin, dr. Ispravnic, dr. Lazar, dr. Ilie și toți cei prezenți.

La orele 5 trenul a plecat în urale nesfârșite.

La plecarea AA. LL. R. au făgăduit arădanilor că în curând vor veni să viziteze Aradul.

Satul Mărăști.

Revista de Arhitectură și Construcții publică articolul de mai jos, pe care îl reproducem:

Se va ridica la Mărăști un sat model, cu toate clădirile publice necesare, administrative și culturale, și se vor clădi și monumente comemorative. Deci lucrări practice și lucrări de artă pură. Este prima lucrare de concepție de o deosebită amploare la noi în țară. Și mâine-poimâine, când toți vom dispărea și unele accidente duioase cari impresionează azi vor fi uitate sau vor pierde puterea de sugestiune actuală, lumea va avea în fața ei numai ceea ce s'a clădit la Mărăști. Dacă va fi ceva meschin și negândit, urmașii se vor pronunța în consecință. Trebuie deci multă chibzuială în hotărâri. Trebuie mai ales ca lucrările de acolo să fie chintezenta puterii creatoare a geniului nostru artistic.

Este prea simbolic acest sătuc, predestinat a fi Erusalimul neamului românesc, ca să ne interesăm atât de mult de adunarea sumelor și să ne desinteresăm complet de ceea ce vom face cu ele. În alte părți, unde cultul eroilor este îndeplinit cu atâta pietate, încât fiecare tremură ca nu cumva să fie pîngărit cu ceva meschin și hâd, se dă cea mai largă publicitate intențiilor, se face apel la toți artiștii să-și încordeze forțele și sub impulsul creator al patriotismului să dea tot ce imaginația lor concepe mai sublim pentru episodul menit să vorbească generațiilor prin opera lor.

Nu cumva, planurile operei de artă ce se va clădi cu sumele adunate cu atâta propagandă, se vor lucra de unul, doi sau chiar mai mulți ofițeri de rezervă, mobilizați din oficiu, sau cari ar face să fie mobilizați pentru aceste lucrări?

Ar fi prea meschin pentru frumusețea scopului urmărit să dăm această bănuială ca o simplă și inutilă prevenire. Arhitecturii și sculpturii nu se îndoesc un moment că vor avea să-și măsoare forțele într'un mare concurs Mărăști.

TELEGRAME.

Efectele înaintării armatei române în Germania.

Berlin 7. Suprimarea rapidă a bolșovismului maghiar de către armatele române, a avut asupra situației interne din Germania, un efect liniștitor. Spartachistii cari ici colo își mai ridicau capul, și se dovedeau de aliați ai maghiarilor și rușilor, s'au liniștit.

Se crede în Germania, că între Lenin și Troțky a izbucnit un conflict, căruia i-a urmat o trădare.

Ministrul de războiu Noske, a plecat la München, pentru a suprima prin orice mijloace mișcările spartachiste. (Ag. Dacia.)

Bela Kun dă interview... și pe urmă e închis.

Viena 7. Bela Kun interviu de mai multe ziare din Viena, a declarat:

Catastrofa Ungariei au cauzat-o numai rușii prin trădarea lor. Planul fusese stabilit așa, ca bolșevicii ruși și maghiari, să înceapă atacul pe ambele fronturi române de-odată, ceea ce ar fi fost de sigur catastrofal pentru România. Rușii nu și-au ținut promisiunea, ceea ce a permis României, să-și concentreze trupe mari la Tisa, și să dea lovitură de moarte bolșevicilor unguri.

Bela Kun vorbă pe un ton plin de amărăciune despre bolșevicii ruși, al căror scop adevărat nu-l mai pricepe. (Ag. Dacia.)

Bela Kun, dimpreună cu foștii săi miniștri bolșevici au fost internați în lagărul de bărci de lângă Wiener-Neustadt.

Regele Muntenegrului și Serbia.

Paris 7. Guvernul din Muntenegru spune că un deputat sârb a propus în parlamentul din Belgrad să se voteze un apanaj regelui Nichita al Muntenegrului. Propunerea a fost primită cu indignare de cercurile muntene-grene.

O asemenea propunere s'a mai făcut Muntenegrului în toamna anului 1918, dar a fost refuzată, regele Muntenegrului declarând că nu poate negocia pentru avantajii personale soarta poporului său.

Revoluția în Croația.

Zürich 7. — Ziarele elvețiene publică următoarele știri din Agram:

În Croația a izbucnit revoluția. Radici, faimosul reprezentant al țărâ-nimei a fost eliberat din temniță. Soldații își părăsesc regimentele. Ofițerii și subofițerii și-au rupt distincțiile. Au fost grave tulburări la Varașdia, Agram, și continuă a se întinde și în alte părți.

Dela Ciactornia încolo au fost întrerupte trenurile; comunicația prin postă, telegraful și telefonul e întreruptă deasemeni.

Sârbii concentrează în grabă mari trupe din vechiul regat în Croația.

În mai multe orașe ale Croației s'a proclamat republica sovietistă. Ziarele din seara de 3 August, din Graț, scriu, că revoluțiunea s'a întins și în garnizoana Marburg. Soldații strigă: „Jos Serbia!”

Congresul socialist din Lucerna.

Berna, 7. Congresul socialist internațional din Lucerna s'a deschis în ziua de 2 August sub președinția dlui A. Henderson, leaderul travaillistilor englezi. Printre delegați

sunt dnii Henderson și Ramsay Macdonald din partea Angliei, Renaudel și Grumbach din partea Franței, Troelstra (Olanda).

Polonia e reprezentată prin dnii Kurski și Kossowski.

Iau parte în total 75 delegați din care zece din partea Franței.

S'a alcătuit o comisiune care să studieze chestiunile de politică externă, și una care se va ocupa special de afacerile interne ale partidului. Se crede că congresul va ține două săptămâni.

Revoluție în Bulgaria?

Bale 7. În Bulgaria a izbucnit revoluția în mai multe orașe. Scopul mișcării e de a proclama republica.

Bulgaria speră în modul acesta să salveze o parte din interesele sale la conferința de pace.

Se crede că Franța va trimite cel puțin două divizii pentru a desarma Bulgaria și aceasta cu atât mai mult cu cât în urma luptelor dela Lom Palanca au fost grav răniți 9 ofițeri francezi și 20 de soldați.

Belgrad 7. Uneltirile intensive ale bolșevicilor în Bulgaria au reușit să câștige aderenți, încât proclamarea Bulgariei ca republică sovietistă este iminentă.

Antanta la propunerea generalului Franchet d'Esperay, a ordonat ocuparea întregii Bulgarii. Se menține svonul că în fruntea acestor mișcări se află foștii miniștri ai Bulgariei, Stambulovski și alții. (Ag. Dacia.)

Lupte între negri și albi în Chicago.

New-York 6. Luptele între negri și albi continuă în Chicago. În oraș s'a proclamat starea de asediu.

La 9 ore seara trupele de elită americane au procedat la ocuparea cartierelor răzvrătite. Între soldați și negri nu au fost lupte.

Autoritățile nu ascund gravitatea situației. Numeroși negri părăsesc orașul.

Cronstadt bombardat.

Londra, 7. Opt aeroplane engleze au bombardat timp de 40 minute Cronstadt. Bombardarea a avut un efect vizibil.

Cenzurat: Dr. S. Miclescu

— Abonații din fosta Ungarie căr trimit scrisori la administrație sunt rugați ca pe lângă numirea românească a localității să ne comunice în paranteză — și pe cea ungarască.

REVISTA COPILOR și a TINERIMII

apare de la 1913 regulat în BUCUREȘTI Strada Enăchiță Văcărescu 8 bis

sub direcția Dlui C. G. Costa-Foru, președintele Asociației Generale a Presei Române și conducerea D-rei Maria Costa-Foru, fiica sa

Majestatea Sa Regina Maria a binevoit a încredința acestei Reviste publicarea unor opere de Circa 800 pagini, „POVEȘTEA UNOR FETIȚE CARE VROIA SĂ ȘTIE TOATE”, scrisă pentru fiica Sa, Domnița Ileana.

Această scriere apare în supliment ilustrat alăturat pe lângă Revistă și merită a fi citită nu numai de cei mici, dar și de cititorii în vârstă.

Costul abonamentului anual e de Lei 7. Un număr — 75 bani,

Cereți un număr de probă printr'o casă poștală și vi-se va trimite, însă din numărul cele vechi.

Abonamentele se pot face prin Banca „Albina” și sucursalele sale. Re 15